

vergelijkt Hall ¹⁾ de eieren van *Sterna caria*. Vermelding verdienen hier ook nog de eieren van *Rhynchopinae*, o. a. die van *Rhynchops nigra* draagt in zijn teekening den karakteristieke stempel der eieren van bepaalde soorten uit de *Charadriiformes*. Hier komen ter vergelijking, in het algemeen genomen, in aanmerking de genera: *Oedicnemus*, *Haematopus*, *Charadrius*, *Recurvirostra* en *Totanus*.

Met figuur IV komen wij tot de beschouwing der teekening van het *cantiaca*-ei in haar verhouding tot die bij de eieren der *Larinae*.

Wie het ei van *Larus gelastes* kent, zal wel reeds bij het bezien dezer afbeelding daaraan gedacht hebben. De overeenkomst in het karakter der teekening van het *gelastes*-ei, dat zéér constant in zijn teekening is, met dit type van het *cantiaca*-ei is dan ook wel opvallend. Reeds Baedeker duidt daarop door op „de lichter gekleurde” eieren van *Sterna-cantiaca* te wijzen.

Zoo roert ook von König-Warthaussen in zijn „Revue der Sterna-Eier” ²⁾ deze overeenkomst aan.

Eveneens zegt Saunders ³⁾ bij *Larus gelastes*: „The eggs much resemble those of some of the large Terns: *S. cantiaca*, *bergii*, etc.”, waaruit men, ten onrechte echter, zou kunnen afleiden dat de eieren van *Larus gelastes* in hun teekening een verscheidenheid in karakter vertoonen zooals dit bij die van *Sterna cantiaca* het geval is.

Het ei van *Larus gelastes* trouwens valt ook door zijn teekening buiten den kring van het algemeene type der *Larus*-eieren, een type, dat de *cantiaca*-eieren slechts hoogst zeldzaam voorkomt.

Wat de verhouding tot de teekening der eieren van andere *Sterninae* betreft, staat het ei van *Sterna cantiaca* het dichtst bij die van *Sterna media* en *Sterna bergii*, welke laatsten door Baedeker ⁴⁾, Nehr Korn ⁵⁾, Oates ⁶⁾ e. a. de fraaiste onder de *Sterna*-eieren genoemd worden. Genoemde Oölogen geven als karakteristiek voor de meerderheid der *bergii*-eieren een teekening op, bestaande uit figuren, die op hieroglyphen gelijken en *Rhynchops albicollis*, die in teekening sterk doen denken aan *Alcidae*-typen onder de *cantiaca* eieren. Coues' ⁷⁾ meening, dat de *Rhynchopinae*

veel nauwer aan de *Sterninae*, dan deze laatsten aan de *Larinae* verwant zijn, schijnt ook uit een oölogisch oogpunt bevestigd te worden.

Droste-Hülshoff ¹⁾ zag *cantiaca*-eieren, die in kleur en teekening volkomen geleken op die van *Falco tinnunculus*. Ik bezit in mijne collectie een paar dergelijke voorwerpen. Zij doen mij, afgaande op de afbeeldingen bij Thienemann ²⁾ en bij Baedeker ³⁾, denken aan eieren van *Phaetonidae*.

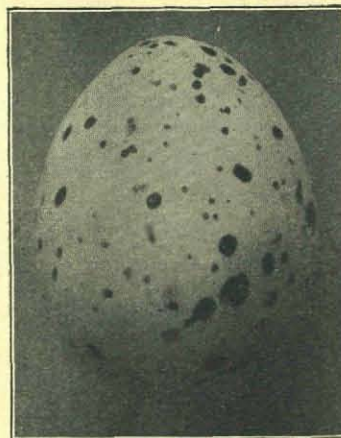

Fig. 4.

Volgens Fürbringer ⁴⁾ zou *Phaeton* wellicht als een aanknopingspunt voor de verre verwantschap tusschen de *Laro-limicolae* en de *Steganopodes* kunnen beschouwd worden.

De eieren van *Sterna cantiaca* vertoonen ons alzoo in hun teekening hetzij het karakter, in al zijn afwisseling van de eieren van zekere *Alciformes*, hetzij van bepaalde *Charadriiformes*, of eindelijk dat, hetwelk men terugvindt bij het ei van *Larus gelastes*.

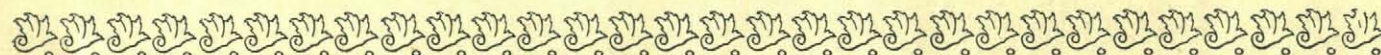
Uit de *Alciformes* treden hierbij op den voorgrond: *Alca torda*, *Uria troile*, *Uria lomvia* en *Cephus grylle*.

Uit de *Charadriiformes*: *Haematopus ostralegus*, *Charadrius phiwialis*, *Recurvirostra avocetta* en *Oedicnemus oedicnemus*

October 1902.

¹⁾ Die Vogelwelt der Nordseeinsel Borkum. Münster, 1869.

²⁾ t. a. p. ³⁾ t. a. p. ⁴⁾ t. a. p.

Tot dusverre bekende groeiplaatsen der tot de bijgenoemde familiën behorende planten.

Familie Gramineëen.

38. Brachypodium.

B. pinnatum P. B. Op zand- en steenachtige plaatsen. Limburg (vrij alg.). Harderwijk, Epse.

B. distachyon P. B. In Noord-Brabant op heidegrond, dicht bij de Belgische grens.

B. sylvaticum P. B. In bosschen. Limburg (alg.). Breda, Nijmegen, Winterswijk, Beuningen. Zwolle. Aardenhout, Bentveld, den Haag, Voorschoten: Schouwen, Z. Beveland, St. Aagtenkerke, St. Laurens, Westkapelle, Serooskerke. Domburg, W. Zeeuwsch Vlaanderen.

39. Bromus.

B. secalinus L. In korenvelden. Algemeen en overal.

B. arvensis L. In korenvelden en aangevoerd op andere plaatsen. Zutphen, Gorsel, Apeldoorn. Deventer. Bunnik, Wijk bij Duurstede. Amsterdam. Leiderdorp, Warmond, Leiden, den Haag, Delft, Rotterdam, Dordrecht. Middelburg.

B. commutatus Schrad. In weilanden, aan wegen en slootkanten. Oudenbosch. Arnhem, Beuningen. Kampen,

Delden. Zeist, Westbroek, Terschelling, Texel, Berkenrode, Amsterdam. Voorschoten. Leiden, den Haag, Westland, Rotterdam, Dordrecht. Walcheren, Zuid-Beveland, Oost Zeeuwsch Vlaanderen.

B. racemosus L. In weilanden, aan wegen, Kerkrade, Simpelveld. Werkendam, Breda. Nijmegen, Apeldoorn. Kampen. Utrecht, Zeist, Maarssen. Groningen. Texel. Wieringen, Haarlem, Amsterdam. Leiden, den Haag, Delft. Westland, Vianen, Rozenburg, Vlaardingen. Tholen, Zuid Beveland, Kapelle.

B. mollis L. Op bebouwde en onbebouwde plaatsen, ook op muren. Algemeen en overal.

B. hordeaceus L. Op open zandgrond, vooral in de duinen. Emmen. Schiermonnikoog. Terschelling, Vlieland. den Haag. Walcheren, W. Zeeuwsch Vlaanderen.

B. asper Murr. Algemeen in bosschen in Limburg, verder Gorsel en Hummelo.

B. erectus Huds. Op drogen grasgrond. St. Pietersberg, Maastricht, Oudenbosch. Zutphen, Gorsel, Kuilenburg. Deventer. Groningen. Amsterdam. Rotterdam.

B. inermis Leyss. In weilanden, aan wegen (vooral langs

de rivieren). Werkendam. Nijmegen (Oorsche waard, Oosterhutsche bosch), Arnhem, Neerijnen, Bommel, Heteren, Kuilenburg, Voorst, Zutphen, Apeldoorn. Deventer, Olst, Zwolle, Zalk. Utrecht, Rhenen, Ameliswaard. Friesland. den Haag, Vianen.

B. sterilis L. Aan wegen en op ruige plaatsen. Algemeen en overal.

B. tectorum L. In de duinen, op schralen zandgrond, op oude muren en daken. Gennep, Beek, Elslo, Gulpen. Vught, Rosmalen. Nijmegen (Hatert, Lent, Oosterhutsche bosch), Tiel, Kuilenburg, Zutphen. Denekamp. Holwerd. Kennemerland, Overveen, Bloemendaal, IJmuiden, Haarlem, Heemstede, Amsterdam. Katwijk, Noordwijk, Leiden, den Haag, Scheveningen, Westland, Rotterdam.

B. unioloides H. B. K. Aangevoerd. Leiden, Endegeest, Schiedam, Rotterdam. Middelburg.

40. Triticum.

T. villosum P. B. Aangevoerd. Louberg, Deventer, Rotterdam.

T. caninum L. In bosschen en in heggen. Oud Valkenburg, Valkenberg, Beek, Bunde, Meerssen, Houthem, Wel, Mook, Breda, Zwijndrecht. Loenen aan de Waal. Zalk. Utrecht. Franeker, Harlingen, Dijkshoek. Terschelling, Marken, Urk. den Haag, Rotterdam, Dordrecht.

T. repens L. Op bebouwde en onbebouwde gronden, aan wegen en dijken. Algemeen en overal.

T. junceum L. Zeeduin. Alle Noordzee-eilanden. Urk, Schokland, Dollard, Rode klif, Harlingen, Oostmahorn. Wijk aan Zee, Zandvoort, Nieuwendam. Katwijk, Scheveningen, Monster, Brielle. Schouwen, Noord-Beierland, Walcheren, W. Zeeuwsch Vlaanderen.

T. acutum D. C. Zeeduin. Putten. Rottum. Terschelling, Marken, Urk. Overveen, Muiderberg, Valkeveen. Noordwijk, Katwijk, den Haag, Scheveningen, Monster, Naaldwijk. Haamstede, Walcheren, Zuid-Beveland, West Zeeuwsch Vlaanderen.

T. pungens Pers. Zeeduin. Texel, Marken, Zandvoort. Scheveningen, Voorne.

41. Elymus.

E. arenarius L. Zeeduin en zandheuvels in heidestrekken, Alle Noordzee-eilanden. Nijmegen, Harderwijk, Nijkerk, Veluwe. Kampen. Amersfoort. Rode klif. Helder, Galantsoog, Petten, Velzen. Muiderberg, Valkeveen. Katwijk, Wassenaar, Scheveningen, Westland, Brielle. Haamstede, Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland, West Zeeuwsch Vlaanderen.

42. Hordeum.

H. sylvaticum Huds. Tusschen Bolsward en Franeker.

H. murinum L. Aan wegen en ruigten. Algemeen en overal.

H. secalinum Schreb. In weilanden. Gennep. Den Bosch, Breda, Oudenbosch, Almkerk, Sleeuwijk. Nijmegen (Ool, Ooische waard, Beuningen), Arnhem, Wageningen, Doorwerth, Rheden, Beusichem, Harderwijk. Kampen, Vollenhove. Utrecht, Bunnik, Vechten, Werkhoven, Randwijk. Meppel. Franeker, Harlingen. Texel, Marken, Wieringen, Enkhuizen, Monnikendam, Haarlem, Muiden, Naarden, Amsterdam. Leiden, Voorburg, den Haag, Delft, Westland, Rotterdam, Dordrecht, Brielle. Geheel Zeeland.

H. maritimum With. Aan zeedijken en op grazige plaatsen aan de zeekust. Bergen-op-Zoom, Zwijndrecht, Harderwijk, Nijkerk, Harlingen, Roptazijl, Workum, Ferwerderadeel, Schiermonnikoog, Terschelling, Texel, Marken, Helder, Nieuwediep, Enkhuizen, Hoorn, Zandvoort, Amsterdam, Katwijk, Kijkduin, Rotterdam, Brielle, Rozenburg. Geheel Zeeland.

43. Lolium.

L. perenne L. In weilanden, aan wegen en dijken. Algemeen en overal.

L. multiflorum Lmk. In de duinen en aangevoerd. Sittard, Gronsveld, Hamert. Oudenbosch, Almkerk. Wageningen, Apeldoorn. Werkhoven. Randwijk. Petten, Haarlem, Haarlemmermeer, Buiksloot, Amsterdam. Leiden, Rotterdam, Rozenburg.

Festuca elatior-Lolium perenne. In vruchtbare weilanden, aan slootkanten. Valkenburg. Renkum, Rijswijk, Harderwijk. Zwolle, Hellendoorn, Zwartsluis. Utrecht. Leeuwarden, Dokkum. Amsterdam. Leiden, Valkenburg, den Haag, Delft, Vianen, Rotterdam, Voorne. Oost Zeeuwsch Vlaanderen.

L. temulentum L. In korenvelden. Maastricht, Gronsveld.

Valkenburg, St. Pietersberg, Houthem, Gulpen, Oudenbosch, Groot Zundert. Nijmegen (Ooische waard, Ubbergen), Arnhem, Rheden, Zutphen, Apeldoorn, Harderwijk. Den Haag, Leiden.

L. unicola Sond. In vlasland. Sittard, Dongen, Rijen, 's Gravemoer. Nijmegen (St. Anna), Arnhem, Wageningen. Wehe. Leiden, den Haag, Naaldwijk, Dordrecht. Walcheren, Zuid-Beveland, Sas van Gent.

44. Lepturus.

L. filiformis Trin. Op vochtige plaatsen aan de zeekust. Bergen-op-Zoom. Arnhem. Rottum, Hornhuizen. Dijkshoek, Schiermonnikoog. Texel, Helder. Scheveningen. Geheel Zeeland beh. Tholen en St. Philipsland.

L. incurvatus Trin. Zilte weiden. Urk.

45. Aegilops.

A. triuncialis L. Zeeburgerdijk bij Amsterdam. Achter het Hoogje bij Amersfoort.

A. cylindrica Host. Aangevoerd. Deventer (Pothoofd), Oostzaan (spoor), Leiden (Groenhoven), Rotterdam en Vlaardingen.

46. Nardus.

N. stricta L. Op veenachtigen zand- en heidegrond. Algemeen en overal.

H. HEUKELS.

Verslag omtrent voor Nederland nieuwe planten en omtrent nieuwe vindplaatsen van zeldzame planten, gevonden in 1902.

Evenals in voorgaande jaren geef ik hier ook weder een lijst van planten, die geheel nieuw zijn voor ons land en gevonden zijn door deelnemers aan het onderzoek naar de verspreiding der planten in ons land.

Bromus squarrosus vonden de heeren W. H. Wachter en P. Jansen te Rotterdam.

Van *Amarantus albus* werden door de heeren W. H. Wachter, P. Jansen en Th. J. Stomps verscheiden ex. gevonden in de Nieuwe Scheveningsche boschjes bij den Haag.

Eruca sativa var. *glabrescens*, in het vorige verslag het eerst vermeld, werd reeds in 1900 door den heer A. C. J. van Goor te Amsterdam gevonden en verder door den heer M. J. Blijdenstein te Enschede en de h.h. W. H. Wachter en P. Jansen te Rotterdam.

Frankenia pulverulenta (niet geheel nieuw voor ons land, want zij werd omstreeks 1840 bij Zwijndrecht en Leiderdorp gevonden) werd door den heer F. D. J. Risch te Rotterdam aangetroffen.

Chlora perfoliata, slechts als misschien inlandsch bekend, vond de heer A. H. Blaauw (Elst) te Rokanje.

Calamintha officinalis werd mij door den heer J. Mesu te Nieuw en St. Joosland gezonden als gevonden in Westelijk Zeeuwsch Vlaanderen.

Salvia Aethiops werd door de h.h. W. H. Wachter en P. Jansen te Rotterdam gevonden.

Prunella vulgaris B. *pinnatifida* vond de heer K. Wielemaker te Biggekerke.

H. HEUKELS.

Nieuwe vindplaatsen van in Nederland zeldzame planten, gevonden in 1902.

Als vorige jaren staat achter de namen der planten en de vindplaatsen tusschen haakjes den naam van de vindster of den vinder.

De volgende planten verdienen vermelding:

Phalaris minor, op een kolenaschweg bij Amsterdam (Th. J. Stomps en A. J. L. Terwen), *Phleum Boehmeri* te Rotterdam (W. H. Wachter en P. Jansen), *Eragrostis minor*, alleen van het Pothoofd te Deventer bekend, nu te Rotterdam (J. Opmeer), *Polygonum amphibium* c. *maritimum*, tot dusver niet bloeiende gevonden, in de duinen bij Wassenaar (W. H. Wachter en P. Jansen, Rotterdam) *Rumex laevigatus* op Groot Bentveld bij Haarlem (mevr. A. G. Kerkhoven) en te Rotterdam (W. H. Wachter en P. Jansen), *Chenopodium Botrys* te Zeist (W. C. van Embden, Utrecht, 1901), *Dianthus Carthusianorum* tusschen den Pessink en den IJsel onder Gorsel en Epse (A. P. Brouwer, Deventer), misschien op dezelfde plaats, waar de heer Kok Ankersmit haar in 1881